

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 90 lir

Leto XXVII. Št. 183 (1971)

TRST, nedelja, 8. avgusta 1971

OB DANAŠNJEM KULTURNEM SREČANJU MED SOSEDNIMI NARODI NA MATAJURJU

Za sodelovanje in prijateljstvo

KO SMO se odločili za današnje veliko kulturno manifestacijo, nismo imeli pred sabo samo plemenitega cilja, da bi prispevali k bližini narodov na tem koščku zemlje, pač pa tudi namen, da bi šli mi beneški Slovenci iz okvira tradicionalnih manjšinskih prireditev, da bi pokazali našemu ljudstvu, kaj lahko napravimo, če smo delež njegove podpore. Da bi pokazali, da smo še živi, da hočemo živeti v kulturi naših očetov.

Pri nas je vsaka prireditev, ki teži k uveljavitvi naše kulture in naših pravic, ki prebija narodno zavest med beneškim prebivalstvom, podvržena najhujšim pritiskom reakcionarnih odpadniških in sovničarskih sil, da bi ne uspela. Z raznimi pritiski, prikritimi in odkritimi grožnjami na posamezne zavodne beneške Slovence in na njihove organizacije, ki hočejo preprečiti vsako kulturno izživetje, vsako slovensko kulturno manifestacijo. Zato zavzemamo naše kulturne manifestacije, borba in napori, da uspejo, takšno važnost in pomembnost podobno kot jo imajo borbe in manifestacije italijanskih delavcev in demokratičnih sil za njihove pravice, za boljše življenjske pogoje, za uveljavitev in spoštovanje demokratičnih načel italijanske republike in ustave. Naša in njihova je borba za svobodo in demokracijo. Zato ni slučajno, da smo bili po konstitucijskih izrednih v Hlodu deležni v teh zadnjih dneh splošne podpore in solidarnosti s strani vsega slovenskega in italijanskega demokratičnega javnega mnenja. Kulturno srečanje s sosodnimi narodi na Matajurju bo tudi kronanje cele vrste prireditev in akcij, ki smo jih imeli letos po naših dolinah za doseg naših narodnih, gospodarskih, socialnih in človeških pravic.

Društvo slovenskih izseljencev iz Beneške Slovenije v švicarstvu je organiziralo ob začetku tega leta celo vrsto sestankov po naših vaseh, na katerih so bili obrazloženi izseljenecem in njihovim svojem prizadevanju društva za izboljšanje življenjskih razmer v naši deželi, za doseg naših narodnih pravic. Te pravice so zahtevali s transparenti tudi po videmskih ulicah. Društvo izseljencev je zbralo na stotine podpisov za peticojo na deželni odbor, ki zahteva nujne in konkretne posege oblasti za rešitev vseh naših problemov.

Zelo je uspela prireditev, ki so jo organizirali izseljenci v

V Moskvi so objavili načrt SEV o integraciji

MOSKVA, 7. — Moskvska »Pravda« in vsi ostali dnevni listi so danes objavili celotno besedilo programa, katerega so sprejeli v Bukaresti na zasedanju sveta za medsebojno pomoč Program se nanaša na gospodarsko integracijo in na gospodarsko sodelovanje vzhodnih socialističnih držav. Gre za zelo obsežno besedilo, saj so ga napisali na šestih straneh dnevnih listov.

Ko smo se poročili, program predvideva gospodarsko integracijo, vendar istočasno zagotavlja suverenost vsake socialistične države. Sodelovanje je svobodno in ne bodo ustanovili nobenega nadnacionalnega skupnega organizma. Nacrtovanje se omejuje na delovno načrtovanje, zato da se uskladijo medsebojni napori pri gospodarskem razvoju zlasti v industriji, poveča produktivnost in konkurenca sposobnost na svetovnem tržišču.

Indeks cen na drobno

RIM, 7. — Indeks cen na drobno se je junija zvišal za 0,1 odstotka v primerjavi z majem in za 4,8 odstotka v primerjavi z junijem lanskega leta. Indeks cen na debelo, ki ga računa prav tako osrednji statistični urad, se je junija zvišal za 0,1 odstotka v primerjavi z majem in za 2,9 odstotka v primerjavi z junijem lanskega leta.

Incontro Culturale dei Popoli vicini
Kulturno srečanje med sosodnimi narodi
Cunvigne di Culture dai Popoi ch'a son puate cun puate
Kulturtreffen der angrenzenden Völker

Sodelujejo

Ob 15. uri Sv. Maša v 4. jeziki
Pevski zbor „Rečan“ iz Ljes
Folklorna skupina iz Rezie
Brški oklet
Pevski zbor „Mirko Filej“ iz Gorice
Pevski zbor „Oton Župančič“ iz Gorice
Pevski zbor iz Koroške
Pevski zbor „Posočje“ iz Tolmina
Pevski zbor „C.A.I.“ iz Čedad
Pevski zbor „Živici“ iz Podboresca
Ansambel „Beneški fantje“ iz Ljubljane

Partecipano

Ore 15 S. Messa in 4 lingue
Coro „Rečan“ di Liessa
Gruppo folkloristico resiano
Ottetto del Collio
Coro „Mirko Filej“ di Gorizia
Coro „Oton Župančič“ di Gorizia
Coro carinziano
Coro „Posočje“ di Tolmino
Coro del „C.A.I.“ di Cividale
Coro „Živici“ di Pulfero
Complesso „Beneški fantje“ di Ljubljana

Ciantaran

A lis 3 dopo miedsi - Messe grande in 4 lenghis
Coro „Rečan“ di Liessa
Clape Resiane di Folklor
Ottetto dai Cui
Coro „Mirko Filej“ di Gurisse
Coro „Oton Župančič“ di Gurisse
Coro Carantian
Coro „Posočje“ di Tolmino
Coro dal „C.A.I.“ di Cividat
Coro „Živici“ di Pulfar
Clape „Beneški fantje“ di Ljubljana

Es nehmen Teil

15h Hl. Messe in vier Sprachen
Sängerchor „Rečan“ aus Ljes
Folklorgruppe aus Rezia
Brški oklet
Sängerchor „Mirko Filej“ aus Görz
Sängerchor „Oton Župančič“ aus Görz
Kärntner Sängchor
Sängerchor „Posočje“ aus Tolmin
Sängerchor „C.A.I.“ aus Cividale
Sängerchor „Živici“ aus Podboressec
Spielgruppe „Beneški fantje“ aus Ljubljana

VČERAJ ZVEČER NEKAJ SEKUND PRED PREDVIDENIM ČASOM

«APOLLO 15» SREČNO PRISTAL NA TIHEM OCEANU

Čprav se srednje padalo ni popolnoma odprlo, so Scott, Irwin in Worden srečno pristali, le udarec ob vodno gladino je bil nekoliko močnejši - Polet »Apolla 15« je odprl novo dobo v raziskovanju Lune, saj je bila to prva strogo znanstvena odprava v vesoljski dobi

HOUSTON, 7. Ameriški kozmonavti Scott, Irwin in Worden so včeraj srečno pristali v Tihem oceanu, približno petsto kilometrov severno od Havajskih otokov. Astronavti so pristali nekaj sekund pred predvidenim časom s presenečljivo točnostjo, vendar se je tudi ob pristanku nadaljevala tradicija tega poleta, da nekaj ne deluje pravilno. Med pristankom se namreč ni popolnoma odprlo srednje padalo in vesoljska ladja je padla nekoliko prehitro. Takoj po pristanku je Scott spoznal kontrolno centro, da je bil udarec ob vodno gladino nekoliko močnejši kot predvideno, vendar to ni imelo posledic.

S pristankom se je srečno zaključil polet vesoljske ladje »Apollo 15«, ki je začela novo dobo v raziskovanju Lune. Scott, Irwin in Worden so s svojim podvigom končno začeli s pravim, znanstvenim raziskovanjem našega satelita, medtem ko so prejšnje posadke poletov »Apollo« v glavnem le preverile delovanje tehničnih naprav in izpopolnile tehniko poleta in pristajanja.

Bilanca tega poleta gre preloženju, ki so jih kozmonavti nabrali na Luni in stotin fotografij, ki so jih posneli. To je le najbolj spektakularni del tega poleta, glavno pa je, da so trije kozmonavti izpolnili strogo znanstveni načrt, ki je združil raziskovanje v vesolju z raziskovanjem na površini našega satelita.

Scott in Irwin sta za svoj podvig izkoristila vse izkušnje, ki so jih pridobili njihovi predhodniki na Luni. S preizkušnjo lunarnega vozila sta opravila zelo važno nalogo, saj bo od sedaj naprej glavni cilj ameriške vesoljske ustanove NASA izpopolnitev lunarnega vozila, ki naj bi omogočilo skupnam znanstvenikom, ki jih ZDA nameravajo poslati na

ben niti majhen popravek, nato pa so se premislili in so ukazali trem astronautom, naj prižgejo le za trenutek majhne usmerjevalne motorčke.

Trije kozmonavti so včeraj zvečer zadnjič oddajali za televizijo, ko so snemali Lunin mrk. Scott, Irwin in Worden so bili v odlični fizični kondiciji in tudi precej dobre volje, saj so se večkrat pošiljali s strokovnjaki v kontrolnem centru.

Med svojim »vesoljskim srečdom« je Worden nehoti popravil napravo za merjenje žarkov X. Popravil pa jo je tako, da jo je posušeno brnil. Torej tudi za prefinene in izpopolnjene znanstvene naprave je še vedno veljaven stavek popraviljanja, ki ga uporablja marsikdo izmed nas, ko se mu pokvari radijski sprejemnik.

Strokovnjaki v Houstonu, ki stalno sledijo poletu vesoljske ladje so, navdušeni nad uspehom, svetovali Scottu, Irwinu in Wordenu, naj ob povratku na Zemljo »razobesijo« metlo. To je v mornarici že tradicionalen znak, ki pomeni, da je podvig popolnoma uspel.

Strokovnjaki v Houstonu so danes objavili prve podatke o temperaturi našega satelita med Luninim mrkom, ki so jih zabeležile znanstvene postaje, ki sta jih pustila na Luni posadki »Apollo 14« in »15«. Tik pred mrkom je bila temperatura Lunine površine v kraju Fra Mauro 76 stopinj nad ničlo, med mrkom pa se je temperatura znižala na 100 stopinj pod ničlo. Tako velik skok v temperaturi v nekaj minutah je mogoč, ker našega

satelita ne obdaja atmosfera, ki s svojo toplotno vztrajnostjo zelo omili temperaturne skoke.

Izjava kitajske vlade o jedrskem oboroževanju

Peking zavrnil predlog o sklicanju konference petih jedrskih velesil

PEKING, 7. — Agencija »Nova Kitajska« je objavila danes besedilo izjave pekinške vlade iz 30. julija, ki zavrača sovjetski predlog za sklicanje konference petih jedrskih sil. V izjavi je med drugim rečeno, da morajo o vprašanju odprave jedrskega orožja razpravljati vse države sveta. Za razpravljanje predlaga Peking sklicati svetovno konferenco, na kateri bi preučili vprašanje popolne prepovedi in uničenja jedrskega orožja, ter na kateri naj bi dosegli, kot prvi korak k temu cilju, sporazum o prepovedi uporabe tovrstnega orožja.

Kitajska vlada ugotavlja, da ZDA in Sovjetska zveza razpolagajo z ogromnimi količinami jedrskega orožja. Zaradi tega bi bilo primerno, da bi se obe vladi, skupno ali ločeno, javno obvezali, da ne bosta nikoli uporabili kot prvi to orožje.

V izjavi je še rečeno, da nekatere velesile nimajo pravice, da bi potisnile v stranko večino držav ter svojevoljno sklicale konferenco za ureditev tako važnih vprašanj. Glede jedrskega oboroževanja, ki ga pripravlja Kitajska, je v izjavi rečeno, da je bil Peking k temu prisiljen zaradi jedrskih

groženj imperialistov. Pekinska vlada dodaja, da je to orožje še v eksperimentalni fazi ter da LR Kitajske ne bo nikoli jedrska velesila, »ki bo izvajala politiko jedrskega monopola, jedrskih groženj in jedrskega izsiljevanja«.

»Zaradi tega — se zaključuje izjava — kitajska vlada ne more sprejeti predloga sovjetske vlade o sklicanju konference petih jedrskih velesil.«

Pesimizem Izraelcev ob prvi obletnici premirja ob Suez

TEL AVIV, 7. — Danes opolnoči bo točno eno leto, odkar je ob Sueskem prekopu nastopilo premirje med Arabci in Izraelom. Premirje, ki so ga uveljavili, da bi omogočili mirno rešitev bližnjovzhodne krize, pa ni prineslo zaželenih rezultatov, kot pričajo današnje izjave izraelskih voditeljev po neuspehu misije ameriškega odposlanca Siscoa v Tel Avivu.

Zunanji minister Aba Eban je v radijskem intervjuju omenil možnost, da bi Egipt prihodnje leto znova začel sovražnost, razen da ne bi v tem času prišlo do napredkov pri razpravi o mirni rešitvi. Na vprašanje o perspektivah po Siscovem obisku v Izraelu je Eban diplomatsko odgovoril, da je treba podpreti ameriška upanja, dokler se obestajajo. Dodal je, da je treba delovati z realizmom in s skromnostjo ter v prihodnjih mesecih osredotočiti vse napore v iskanju

delnega sporazuma o novem odprtju Sueskega prekopa.

Drugi član izraelske vlade, minister brez listnice Israel Galili, ki velja za nekakšnega neuradnega glasnika Gole Meir, je pa po radiu izrazil mnenje, da je v tem trenutku le malo upanja za sporazum o obnovitvi plovbe po Suez. Krivdo za tako stanje je seveda Galili pripisal egiptovski nepopustljivosti. Minister je tudi dejal, da ni Siscov poskus za zmanjšanje razlik obeh držav doživel uspeha, dodal pa je, da Izrael ne sme zapreti vrat pogajanjem.

Predstavnika NATO pri Mintoffu

LA VALLETTA, 7. — Začasni generalni tajnik NATO Jorga Kastel in šef protokola Paul Van Campen sta se danes v La Valletti sestala s predsednikom malteške vlade Mintoffom, s katerim sta se pogovorila — kot je rečeno — v uradnem poročilu — o vprašanju skupnega interesa. Kot je znano, sta predstavnika NATO dospela včeraj na Malto na Mintoffovo povabilo. Kastel in Campen bosta o vprašanju odnosov z Malto poročala na sestanku sveta NATO, ki bo v ponedeljek v Bruslju.

V zvezi s pogajanjem s sveto stolico je predsednik vlade Colombo dopolnil sklice v palači Chigi sestanku, na katerem so bili prisotni podpredsednik De Martino, ministri Moro in Tanassi, poslanec Reale in nekateri visoki funkcionarji, med katerimi tudi italijanski poslanik v Vatikanu Pompei.

ODLOČNA RESOLUCIJA VODSTVA PSI

Nujen je odgovor levice na ofenzivo desničarskih sil

Resolucija obsoja poskus določenih krogov KD, PSDI in PRI, da premaknejo politično os na desno

RIM, 7. — Objavili so glasilo resolucije, ki je bila včeraj soglasno sprejeta na seji izvršnega odbora PSI. Uvodoma se v resoluciji ocenjuje sporazum glede stanovanjskega zakona in je rečeno, da sporazum odgovarja obveznosti stranke, da prepreči bistveno spreminjanje zakona. Tako je bila porazena desnica znotraj in zunaj vladne večine, ki je hotela ta zakon pokopati. Pa tudi za ceno vladne krize, ali vsaj odstraniti ključna določila.

Ponovno je bila odločena bistvena enotnost sil, ki so za reforme, in ki so različne, kot je bil tudi izredno pomemben prispevek raznih političnih in sindikalnih organizacij. Dogodki okrog stanovanjskega zakona se vključujejo v širši okvir, ki ga označuje divji napad desnice, ko hočejo ukloniti PSI in z njo celotno levo, prisiliti stranko k umerjeni politiki, ali pa jo izolirati in izključiti delavsko gibanje iz procesa socialnega in političnega razvoja.

Ustvarja se nevaren neocentrističen načrt, ki teži k sodelovanju z liberalno stranko, kar pa bi v resnici pomenilo odprtje k fashiistični desnici. Vse to bi bilo seveda v oster nasprotju z nujnostjo demokratičnega razvoja, ki je prišla do izraza še zlasti zadnje dve leti z delavskimi boji. Pri tem si delajo utvare, da se kaj takega lahko zgodi brez bolecina, ko pa je očitno, da bi taki poskusi povzročili izredno resne socialne in politične spopade. Na vsak način pa takšno vodstvo ne bi bilo sposobno reševati zapletena vprašanja gospodarskega, socialnega in političnega razvoja v Italiji.

Resolucija nadaljuje, da obstajajo jasni znaki o manevrih, da se premakne na desno politična os, ter da obstajajo poskusi s strani določenih krogov KD, PSDI in tudi PRI. Ti znaki so naslednji:

1. Skušna se onemogočiti prisotnost PSI v nekaterih delnih, občinskih in pokrajinskih upravah, zamenjati socialiste z liberalci, posvoda pa spreminjati politiko. Ta poskus se izvaja z nesprijemljivimi zahtevami, da lokalne socialistične organizacije opuste politiko stranke, ki velja za vso državo in ki temelji na politiki reform ter na novih in naprednejših ravnevih.

2. Napada se proces sindikalne enotnosti. V zadnjem času so tako napadli kovinarje UIL, ki se trudijo za sindikalno enotnost. Dolgoročni načrti pa predvideva-

sobne poraziti te manevre, in da je v tej zvezi še zlasti pomembna odgovornost Krščanske demokracije, v kateri prihajajo do izraza čudna stališča, ki so v odločitvi nasprotju s tolikokrat potrjenimi zlačitostmi, da je KD ljudska in protifashiistična stranka. Vendar pa so socialisti mnogi, da so možne nove pobude, kot to pričajo stališča tradicionalnih levih struk, pa tudi predstavnikov drugih skupin v stranki.

Nato je v poročilu omenjena nevarnost, ki jo predstavlja referendum proti zakonu o razporoki, ki lahko privede do razkola v državi in kateremu se sedaj pridružuje tudi izsiljevanje o razporoki parlamenta. Položaj je še zlasti zanekalen, saj bo v kratkem volitve predsednika republike. PSI ponavlja nujnost, da se izvoli predstavnik z ustavno, ljudsko in protifashiistično večino, ki naj daje polno jamstvo, za zvestobo ustavi in pri čemer ni pomembno, če gre za predstavnik ali katoliških krogov.

Resolucija zaključuje, da se bo septembra sestala centralni komite, ki bo obravnaval politični položaj in ki bo sklepal o datumu strankinega kongresa.

Z GLASOVİ STRANK LEVEGA CENTRA

Senat je odobril stanovanjsko in davčno reformo

Tudi senatorji odšli na počitnice - Dolga seja vlade o upravnih vprašanjih

RIM, 7. — Senat je ob 15.10 z dvigom rok izglasoval zakonska predloga o stanovanjski in o davčni reformi. Za stanovanjsko reformo so glasovale vse stranke levega centra, proti pa vse opozicijske skupine. Za davčno reformo pa so glasovali senatorji KD, PSI in PSDI, vzdržali pa so se republikanci, vse opozicijske skupine so glasovale proti.

Po glasovanju je prišlo do krajeve svečanosti, ko je tudi senat prenehal z delom in ko bodo senatorji odšli na poletne počitnice. Ob tej priložnosti se jim je zahvalil predsednik vlade Colombo za njih trud v tem izredno vročem času ter jim želi prijetne počitnice. Odgovoril pa je predsednik senata Fanfani, kateremu so kasneje izročili novinarji, akreditirani v palači Madama, pahljačo kot že tradicionalni dar ob tej priložnosti.

Predsednik republike Saragat je danes sprejel najprej dopolnilne tajnika KD Forlanija, nato dopolnilne predsednika vlade Colomba ter končno predsednika senata Fanfania.

Dopolnilne ob 11. uri se je sestala vlada in je zasedala do 14. ure. Na predloge raznih ministrstev je vlada sprejela celotno vrsto zakonov, odločitev, dekretov in drugih aktov, povečini izključno upravnega značaja. Med drugim so na primer sprejeli zakonska osnutka, ki se nanašajo na okuženje morja ter na polivanje nafte, odnosno na ustanovitve pristanišč za turistične in športne ladje. Odobrili so pooblastilo zakladnemu ministru, da izda nove bankovce za 2 tisoč in za 20 tisoč lir. V Italiji bodo torej od sedaj v obtoku poleg bankovcev za 500, tisoč, 5 tisoč, 10 tisoč, 50 tisoč in 100 tisoč tudi bankovci za 2 in za 20 tisoč lir. Zakladno ministrstvo bo kasneje določilo, kako bosta izdelana nova bankovca in kdaj bosta prišla v obtok.

Vlada je odobrila vrsto personalnih sprememb višjih državnih uradnikov in je v tej zvezi na predlog notranjega ministra Restiva imenovala dr. Nicolò Abbrescia za prefekta in vladnega komisarja v Trstu. Dr. Abbrescia je bil do sedaj prefekt v Ferrari in so na to mesto prestemisti do sedanjega prefekta Piacenze dr. Armanda Nicastra.

V zvezi s pogajanjem s sveto stolico je predsednik vlade Colombo dopolnil sklice v palači Chigi sestanku, na katerem so bili prisotni podpredsednik De Martino, ministri Moro in Tanassi, poslanec Reale in nekateri visoki funkcionarji, med katerimi tudi italijanski poslanik v Vatikanu Pompei.

